

Síkelův plán pomoci u firem narazil

Pavel Cechl

Stát se zaručí podnikům postiženým vysokými cenami energií za úvěry. A to konkrétně těm, u nichž náklady na elektřinu, plyn či teplo činí deset a více procent výdajů. Plán včera oznámil ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela (za STAN). Podle zástupců firem je to ale málo.

„Víme, že vysoké ceny energií zasáhly i firmy s vysokým podílem nákladů na ně,“ řekl Síkela. Jeho úřad tudíž ve spolupráci s Národní rozvojovou bankou rozšířil program Záruka. Firmy si budou moci vzít u komerčních bank úvěry ve výši jeden až deset milionů korun, stát by za ně ručil 80 procent půjček. Podle Síkely by to mohlo pomoci až 1800 firem.

Sociální tarif, jednodušší formulář?

Ministerstvo rovněž zvažuje i kompenzaci nepřímých nákladů na energie pro velké podniky. Konkrétně by se jednalo o náhradu výdajů na emisní povolenky. Dát by se mohlo 35 velkých firem například z oblasti ocelářství nebo kožedělného průmyslu.

Zástupce podniků Síkelův plán pomoci vůbec neuspokojil. „Rozšíření programu Záruka až na deset milionů korun sice může nabídnout příznivější úvěrové podmínky pro některé malé a střední podniky, ale v kontextu

tu růstu cen energie to nelze považovat za účinné opatření,“ sdělil Právu Bohuslav Čížek ze Svazu průmyslu a dopravy.

Zásadní podle něj je, aby vláda řešila kompenzace nepřímých nákladů pro nejvíce postižené firmy, tak jako to funguje ve většině evropských států.

Zklamána je i Asociace malých a středních podniků a živnostníků (AMSP) ČR. „Záruky

Půjčovat si na drahý provoz je sebevraždna mise

Josef Jaroš, AMSP

nic neřeší, půjčovat si na drahý provoz je sebevraždna mise,“ prohlásil předseda představenstva Josef Jaroš. Vláda má podle něj řadu jiných možností, například podporu z financí za emisní povolenky, které získává stát. Zisk by podle Jaroše měla vláda rozdělit mezi firmy i občany, ať už formou voucheru, dotace, či jinak.

Podobné výhrady k plánu ministerstva má Hospodářská komora. „Možnost čerpání úvěrů se státní zárukou pro energeticky náročné firmy je sice lepším opatřením než vůbec nic, avšak tato návratná výpomoc může být vnímána jen jako doplňkový krok k nějakému podstatnému řešení,“ podtrhl za komoru Ladislav Minčíč.

Podle něj by bylo podstatnějším řešením snížení poplatku za obnovitelné zdroje energie. Do budoucna vláda podle Síkely zvažuje také vytvoření zvláštního dodavatele, který by nabízel sociální tarif chudým rodinám či menším firmám.

Foto PRÁVO – Jan Handreich

Marian Jurečka, Jozef Síkela a Martin Kupka na veřejném jednání Poslanecké sněmovny.

„Například by stát zřídil státního obchodníka v rámci nějaké entity (státní či polo-státní firmy) nebo by to mohl dodávat některý ze stávajících dodavatelů vybraný tendrem,“

řekl Síkela. Zatím se však podle něj jedná jen o úvahu.

Ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL) včera dodal, že úřady práce začnou příští týden cíleně oslovovat lidi, kteří zatím zůstávají u tzv. dodavatelů poslední instance (DPI), v němž se ocitli po krachu svého bývalého dodavatele. Vyzvou je, aby přešli k běžnému dodavateli.

Těchto domácností je stále okolo 35 000, mnohým z nich přitom už v polovině dubna vyprší termín, dokdy jim může energie dodávat DPI.

Jurečka zopakoval, že podle vlády musí být pomoc lidem postiženým vysokými cenami energií adresná, nikoliv plošná. Nemělo by se tedy jít cestou odpuštění DPH, jak nadále navrhuje hnutí ANO. Vláda proto

podle Jurečky zvýšila příspěvek na bydlení a rozšířila počet lidí, kteří o něj mohou žádat. „Snažíme se nyní hledat cesty, jak u něj ještě více zjednodušit administrativu,“ dodal Jurečka s tím, že by se mohly zjednodušit formuláře žádosti, které jsou podle řady kritiků složité.

Hádky ve Sněmovně

O pomoci lidem a firmám kvůli drahým energiím chtěli včera jednat hnutí ANO na mimořádné schůzi Sněmovny. Poslanci vládní koalice ale po téměř pěti hodinách vzrušené debaty takový návrh zamítli.

Diskusi provázela řada slovních přestřelek, zejména mezi zástupci ANO a vládní pětikoalice. Síkela se mj. přel se šéfem ANO Andrejem Babišem. Podle Síkely Babišova minulá vláda plýtvala veřejnými penězi, zvýšila státní dluh o 800 miliard korun a pomohla k současné vysoké inflaci. Expremiér obvinil současnou vládu z neschopnosti.

Nakonec se strhla hádka, zda se mohla šéfka klubu ANO Alena Schillerová nechat během své nepřítomnosti zastupovat u řečnického pultu místopředsedou Karlem Havlíčkem, který jinak přednostním právem nedisponuje. Ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS) poukázal, že to je během řeči o stejném bodu nepřijatelné. Věci se budou zabývat šéfové jednotlivých klubů.

Maďaři, Poláci i Francouzi už ceny zregulovali

Vláda odmítá plošnou pomoc jako snížení či odpuštění DPH na energie nebo prozatím platby za obnovitelné zdroje, jak to zaváděl a navrhoval minulý kabinet ANO a ČSSD. Vláda Petra Fialy (ODS) místo toho navýšila příspěvek na bydlení a v hmotné nouzi a chystá se ručit za úvěry firem. Jinde v Evropě šli ale mnohem dál, když třeba ceny rovnou zastropovali.

Radikálnější přístup zvolili tento týden na Slovensku. Se zástupci Slovenských elektráren, které jsou tamním dominantním výrobcem elektřiny, se vláda dohodla, že poskytnou po následujících třech letech regulovanou cenu silové elektřiny za stejné ceny, jaké jsou nyní, tedy 61,21

eura (zhruba 1490 Kč) za MWh. Stát navíc už nyní reguluje druhou složku ceny za přenos a distribuci, kterou je pro dosažení konečné sumy na fakturě třeba k silové složce připočítat.

Také v sousedním Rakousku vládní opatření míří takřka na všechny. Kancléř Karl Nehammer na konci ledna oznámil kompenzaci 150 eur (3700 Kč) pro domácnosti s tím, že pomoc pro lidi v nouzi by mohla být až dvojnásobná. Země navíc uvažuje o daňových úlevách pro soukromý sektor i o plošné úpravě daňové politiky.

V Německu, kde jsou ceny elektřiny nejvyšší v Evropské unii, vláda přijala již několik opatření a další zvažuje. Minu-

lý rok spolková vláda snížila povinné odvody do fondů na obnovitelné zdroje z 6,5 na 3,72 procenta za kWh. Navíc uvolnila 130 milionů eur (3,17 miliardy Kč) na jednorázovou pomoc nízkopříjmovým domácnostem. Kromě toho vládní koalice i opozice mluví o dalším snížení ekologické daně.

Polsko kromě systému nových daňových úlev a sociálních příspěvků představilo svůj „protiinflační štít“ v podobě snížení DPH u potravin a hnojiv na nulu, u pohonných hmot na osm procent a u vytápění na pět. Snížení je dočasné, maximálně šest měsíců.

Pro kombinaci hned několika opatření se rozhodla Fran-

cie. Kromě tzv. energetických poukazů a nařízeného zastropování cen elektřiny a plynu prozatím do konce roku uvažuje Paříž také o daňových změnách a povinném předprodávání elektřiny hlavním dodavatelem konkurenčním distributorům.

Má to své háčky

K regulaci velkoobchodní ceny energií se v EU podle think-tanku Bruegel rozhodly vedle Slovenska a Francie i Portugalsko, Rumunsko a Španělsko. Maloobchodní ceny regulují také Belgie, Bulharsko, Maďarsko, Litva, Rumunsko a Španělsko. Ke snížení DPH se odhodlaly Belgie, Kypr, Estonsko, Německo, Irsko, Itálie, Nizo-

zmsko, Portugalsko, Španělsko a zmíněné Polsko. ČR tak učinila jen pro listopad a prosinec.

Některá opatření mají i svá protia, přičemž by mohla vyvolat i soudní pře. Např. zmrazení cen na Slovensku by podle mluvčího českého ministerstva financí Tomáše Weisse mohlo být porušením pravidel hospodářské soutěže na jednotném trhu EU.

Zavedení nulové či supersnížené sazby DPH do pěti procent pak sice umožňuje revize evropské směrnice z konce loňska, ale proces jejího přijetí ještě nebyl dokončen, takže i to je zatím v rozporu, neuděl-li Evropská komise výjimku.

Stinné stránky regulace se zase ukázaly v případě francouz-

ské společnosti EdF, jíž po nařízení o regulaci cen klesla tržní kapitalizace o čtvrtinu. Francouzský stát přitom není jediným akcionářem, byt majoritním. Kromě opatření národních vlád se diskutuje také o opatřeních na úrovni celé EU. Názory na to, jak zkrátit energetickou drahotu, se ovšem různí.

Česko s Maďarskem volalo po revizi obchodu s emisními povolenkami. Francie by ráda změnila princip evropského energetického trhu, Španělsko, Itálie a další země navrhuji společné nákupy plynu a elektřiny a tvoření společných zásob. Všeobecná ani většinová shoda na žádném řešení ale nepanuje. (jem, Novinky.cz, pro)

Blamáž? Strategie, hájí se vláda

(Pokračování ze str. 1)

Chtěli jsme jim dát aspoň nějaký čas na přípravu,“ sdělil včera Právu Výborný.

Ten také řekl, že tím znemožní opozici jakékoli obstrukce. „Hlasování je pevně zařazeno na 13. hodinu, to znamená, že minutu před ním musí jakáko-

Koalice by si měla umět zařídit 101 hlasů. Což nezvládli, neměli lidi

Alena Schillerová

liv debata skončit,“ uvedl Výborný. S dohodou byl podle něj obeznámen i šéf ústavně-právního výboru Radek Vondráček (ANO) a nic proti tomu podle něj nemítal.

Vondráček potvrdil, že koalice o postupu informovala ANO dopředu. „Žádná dohoda o společném hlasování nebyla nutná. Z různých důvodů nebylo možné zajistit 101 poslanců,“ řekl Vondráček.

Šéfka klubu ANO Alena Schillerová podotkla: „Koalice by si měla umět zařídit 101 hlasů v momentě, kdy se jde hlasovat pro ně tak důležitá věc. Což nezvládli, neměli lidi,“ dodala. Předsdkyně Sněmovny

Foto PRÁVO – Jan Handreich

Tomio Okamura v Poslanecké sněmovně.

a TOP 09 Markéta Pekarová Adamová situaci popsala jinak. „Problém nebyl v nedostatku počtu hlasů koalicioních poslanců, ač tedy ustát

jeme ale za nedůstojné závaznosti situace hlasovat o takto důležitém materiálu kolem půl čtvrté hodiny ráno po prakticky dvou probdělých nocích způsobených obstrukčním maratonem opozice,“ dodala.

Předseda klubu pirátů Jakub Michálek označil kritiku opozice, že koalice neměla na klíčové hlasování dost poslanců, za mediální hru.

„Šlo o předem domluvený postup mezi vládní koalicí a ANO, aby byl termín hlasování předvídatelný a nemusely se zde držet nepřetržitě přes celou noc třeba poslankyně, které mají malé děti, nebo naopak kolegové v pokročilém věku,“ řekl Právu Michálek.

Také podle něj už opozice nedostane šanci obstruovat. „Hlasuje se v pevně stanovený čas, nicméně oproti příkladům z minulosti je zde už ukončena rozprava. Nikomu nebylo znemožněno se k návrhu vyjádřit,“ řekl Michálek.

Lídr SPD Tomio Okamura včera nechtěl komentovat, jestli se dnes skutečně ještě před hlasováním pokusí promluvit. „Ve stanovený čas ho předsedající přeruší, aby mohl proběhnout hlasování v souladu s usnesením Sněmovny,“ uvedl Michálek.

Právnick Wintr: Pevné hlasování je porušením jednacího řádu

Zařazení pevného hlasování o novele pandemického zákona je porušením jednacího řádu. Ne však tak závažné, aby zákon shodil Ústavní soud, řekl Právu ústavní právník Jan Wintr.

■ Opravdu bude novela pandemického zákona v pátek odhlasována? Rozprava byla sice ukončena, ale co kdyby si někdo z SPD s přednostním právem, tedy Tomio Okamura nebo šéf klubu Radim Fiala, vzal slovo a opět mnoho hodin obstruoval?

Pokud je rozprava ukončena, pořád mohou vystoupit řečníci s přednostním právem. Ti mohou vystoupit v každé situaci.

■ Koalicioní politici zařadili pevné hlasování na 13. hodinu. Znamená to, že kdyby teoreticky chtěl někdo vystoupit, tak nemůže? Mohou tedy takovému řečníkovi skutečně vypnout mikrofon?

Podle jednacího řádu mohou řečníci s přednostním právem mluvit kdykoliv. Už dvakrát se ale stanovila pevná doba hlasování. To je porušení jednacího řádu, ale Ústavní soud vždy konstatoval, že ne tak závažné.

Jan Wintr

A to se hlasuje, i když v tu chvíli zrovna někdo mluví.

■ Dal by se na tom pandemický zákon zpochybnit?

Je to proti jednacímu řádu a musí to posoudit Ústavní soud. Už dvakrát ale rozhodl, že jednacím řád sice porušen byl, ale nevede to k protiuústavnosti tohoto zákona. (tin)